

Standardy Ochrony Małoletnich

**w Świetlicy Socjoterapeutycznej w Koronowie oraz w Świetlicy Socjoterapeutycznej w Koronowie
oraz w miejscach realizacji programów edukacyjno-wychowawczych z elementami profilaktyki uzależnień
w Gminie Koronowo.**

Wprowadzenie

Standardy ochrony małoletnich to zasady dotyczące zabezpieczenia dzieci przed wszelkimi formami krzywdzenia, zaniedbania, wykorzystania czy przemocy. Opracowane standardy ochrony małoletnich, stanowią zbiór zasad i procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia ich bezpieczeństwa.

Podstawa Prawna:

1. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t. j Dz. U. z 2024 r. poz. 560)
2. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 ze zm.)
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j Dz. U. 2024 r. poz. 424)
4. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U z 2024 r. poz. 17 ze zm.) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870)

Rozdział 1.

Postanowienia ogólne

1. Ilekroć mowa o:

- ustawie należy przez to rozumieć ustawę z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 ze zmianami);
- urzędzie należy przez to rozumieć Urząd Miejski w Koronowie;
- burmistrzu należy przez to rozumieć Burmistrza Koronowa;
- dziecku należy przez to rozumieć małoletniego;
- krzywdzeniu dziecka należy przez to rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę małoletniego, lub zagrożenie dobra małoletniego, w tym jego zaniedbanie;
- personelu należy przez to rozumieć każdego pracownika świetlicy bez względu na formę zatrudnienia (umowa o pracę, umowa zlecenia itp.), realizatora, współpracownika, stażystę, wolontariusza, praktykanta lub inną osobę, która z racji pełnionej funkcji lub zadań ma kontakt z dziećmi (szczególnie w zakresie prowadzenia Świetlicy Socjoterapeutycznej oraz w miejscach realizacji programów edukacyjno-wychowawczych z elementami profilaktyki uzależnień w Gminie Koronowo);

- opiekunie dziecka należy przez to rozumieć rodzica lub opiekuna prawnego lub faktycznego, a także rodzica zastępczego;
- placówce należy przez to rozumieć miejsce realizacji programu.

Rozdział 2.

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich

Zasady bezpiecznych relacji między małoletnim a personelem

Personel:

1. Działa dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie;
2. Traktuje dziecko z poszanowaniem jego godności i potrzeb;
3. Wszelkie działania podejmuje w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych placówki oraz swoich kompetencji;
4. Działa w sposób otwarty i przejrzysty, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji swojego zachowania/postępowania;
5. Informuje małoletnich, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć i oczekiwać odpowiedniej reakcji i pomocy;
6. Zachowuje cierpliwość i szacunek w komunikacji z małoletnim;
7. Uważnie słucha małoletnich i udziela im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji;
8. Podejmuje decyzję dotyczące małoletniego i informuje o tym i starać się brać pod uwagę jego oczekiwania;
9. Szanuje prawo małoletniego do prywatności;
10. Podejmuje rozmowę z małoletnim na osobności, gdy pojawi się taka konieczność. Podczas rozmowy z małoletnim należy zostawić uchylone drzwi do pomieszczenia i zadbać, aby być w zasięgu wzroku innych. Można też poprosić drugą osobę o obecność podczas takiej rozmowy;
11. Docenia i szanuje wkład małoletnich w podejmowaniu działania, zachęca do aktywności i traktuje równo, bez względu na płeć, orientację seksualną, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd;
12. Jest zawsze przygotowany na wyjaśnienie swoich zachowań i działań w stosunku do małoletniego;
13. Zachowuje szczególną ostrożność wobec małoletnich, które doświadczyły krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania;
14. Kontaktuje się z małoletnim wyłącznie w godzinach pracy w sprawach opiekuńczych lub wychowawczych;
15. Zachowuje poufności małoletnich.

Zachowania niedozwolone wobec małoletnich

Personelowi:

1. Nie wolno zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać małoletniego;
2. Nie wolno krzyczeć na małoletniego w sytuacji innej niż wynikająca z zagrożenia bezpieczeństwa

- małoletniego lub innych osób;
3. Nie wolno w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej małoletniego;
 4. Nie wolno dotykać małoletniego w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny;
 5. Nie wolno ujawniać informacji o sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej dotyczących małoletniego osobom nieuprawnionym do ich pozyskania – dotyczy to również wizerunku małoletniego;
 6. Nieodpuszczalne jest stosowanie przemocy wobec małoletniego w jakiejkolwiek formie;
 7. Nie wolno zachowywać się w obecności małoletniego w sposób niestosowny. Dotyczy to używania wulgarnych słów, nieprzyzwoitych gestów i żartów, czynienia obraźliwych uwag, nawiązywania w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywania wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby);
 8. Nie wolno faworyzować małoletniego;
 9. Nie wolno nawiązywać z małoletnim jakichkolwiek relacji mogących sugerować relacje romantyczne lub seksualne ani składać dziecku propozycji o nieodpowiednim charakterze. Obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie dzieciom treści erotycznych i pornograficznych, bez względu na ich formę;
 10. Nie wolno utrzymywać wizerunku dziecka (filmować, nagrywać głosu, fotografować) dla potrzeb prywatnych. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunku dzieci bez zgody rodziców/opiekunów prawnych;
 11. Nie wolno proponować małoletnim alkoholu, wyrobów tytoniowych energetyków ani substancji działających podobnie do alkoholu, jak również używać ich w obecności dzieci;
 12. Nie wolno przyjmować pieniędzy ani prezentów od dziecka ani rodziców/opiekunów dziecka;
 13. Nie wolno zapraszać dzieci do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy. Obejmuje to także kontakty z dziećmi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych);
 14. Nie wolno zachowywać się w sposób mogący sugerować innym istnienie prywatnych zależności, prowadzących do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych;
 15. Nie wolno nawiązywać kontaktów z dziećmi poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych;
 16. Nie wolno nawiązywać kontaktu fizycznego z dzieckiem np. przytulanie nigdy nie może być niejawne bądź ukryte.

Małoletni mają obowiązek m.in.:

1. Przestrzegać zasad dotyczących sposobu zachowania, w tym zasad bezpieczeństwa;
2. Słuchać i reagować na polecenia personelu;
3. Szanować mienie, zachowywać porządek i czystość;
4. Szanować prawa innych;
5. Akceptować wzajemną indywidualność;
6. Przestrzegać zakazu opuszczania miejsca bez zgody personelu;
7. Informować o oczekiwaniach, potrzebach, problemach i niebezpieczeństwach.

Istnieją sytuacje, w których fizyczny kontakt z małoletnim może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu jeśli:

1. Jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie np. ze względu na strach, smutek, tęsknotę za opiekunem itp.;
2. Jest ochroną przed upadkiem, atakiem lub inną szczególną sytuacją np. w sytuacji napadu złości i fizycznej agresji oraz zachowań zagrażających dziecku lub innym dzieciom;
3. Jest sposobem na realizację zaleceń wynikających z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

Symptomy, na które powinien reagować personel:

1. Jest brudne, niedomyte, nieprzyjemnie pachnie;
2. Kradnie jedzenie, pieniądze, mówi, że jest głodne;
3. Nie jest zaopatrzone w podstawowe przybory szkolne, nie posiada odzieży adekwatnej do potrzeb, pór roku i warunków atmosferycznych;
4. Posiada widoczne obrażenia ciała (zasinienia, ugryzienia, rany), których pochodzenie trzeba wyjaśnić. Dziecko nadmiernie zakrywa się niestosowanie do sytuacji i pogody;
5. Zauważalny jest lęk, boi się rodzica lub opiekuna, wzdryga się kiedy podchodzi do niego osoba dorosła, osłania się przy podniesieniu ręki;
6. Cierpi na powtarzające się dolegliwości bólowe somatyczne: bóle brzucha, głowy, nudności;
7. Niechętnie wypowiada się na temat rodziny, ukrywa fakty dotyczące sytuacji domowej;
8. Nastąpiła nagła zmiana zachowania;
9. Przedstawia zachowania autoagresywne – okalecza się lub zachowuje się agresywnie w stosunku do innych.

Rozdział 2.

Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego

1. Personel w ramach wykonywanych obowiązków zwraca uwagę na dobrostan małoletniego oraz czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci.
2. W przypadku uzyskania informacji o krzywdzeniu małoletniego lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego, personel ma obowiązek:
 - wezwać pogotowie, jeżeli wystąpiło poważne uszkodzenie ciała wymagające interwencji medycznej;
 - jeżeli małoletni doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub zagrożone jest jego życie, zobowiązany jest do zapewnienia małoletniemu bezpiecznego miejsca i odseparowania go od osoby stwarzającej zagrożenie. Personel zobowiązany jest do zawiadomienia policji pod nr 112, a w przypadku podejrzenia innych przestępstw do poinformowania policji lub prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa;
 - poinformować burmistrza lub wyznaczoną przez niego osobę o zdarzeniu lub swoich podejrzeniach co do krzywdzenia małoletniego;
 - sporządzić kartę interwencji opisującą zdarzenie, w szczególności przyczynę wystąpienia podejrzenia o krzywdzeniu małoletniego.

Rozdział 3.

Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadomienie sądu opiekuńczego oraz w przypadku instytucji, które posiadają takie uprawnienia, osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”

1. Burmistrz lub osoba przez niego wskazana są zobowiązani do złożenia zawiadomienia o podejrzeniu podejmowania przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamia sąd opiekuńczy oraz sporządza Niebieską Kartę, którą przekazuje do Zespołu Interdyscyplinarnego.
2. Po poinformowaniu opiekunów o ww. czynnościach, burmistrz lub wyznaczona przez niego osoba składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do odpowiedniej instytucji, o której mowa w ust. 3.
3. W przypadku, gdy zachodzi podejrzenie popełnienia wobec małoletniego przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego burmistrz lub wyznaczona przez niego osoba składa zawiadomienie na policję lub do prokuratury.
4. W przypadku każdej interwencji związanej z krzywdzeniem dziecka, personel mają obowiązek zachować tajemnicę, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

Rozdział 4.

Zasady przeglądu i aktualizacji standardów

1. Niniejsze standardy podlegają co 2 lata weryfikacji pod względem zgodności z obowiązującymi przepisami prawa oraz ocenie ich merytorycznej przydatności.
2. Weryfikację, o której mowa w pkt 1. prowadzi zespół powołany przez Burmistrza Koronowa.
3. W wyniku weryfikacji, o której mowa w pkt 2. sporządzany jest raport ewaluacyjny, w którym wskazane są ewentualne sugestie i kierunki aktualizacji standardów stanowiący - Załącznik nr 5 do Standardów Ochrony Małoletnich.
4. Procedury i dokumenty związane z wprowadzeniem standardów udostępnione są w Biuletynie Informacji Publicznej i na stronie internetowej Gminy Koronowo.
5. Dla małoletnich przygotowana zostaje wersja skrócona standardów - Załącznik nr 6 do Standardów Ochrony Małoletnich.
6. Wnioski z przeprowadzonej oceny należy pisemnie udokumentować - Załącznik nr 5 do Standardów Ochrony Małoletnich.

Rozdział 5.

Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu i do stosowania standardów, zasady przygotowania personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania ich czynności

1. Za przygotowanie personelu do stosowania standardów oraz zasad i procedur opisanych w standardach ochrony małoletnich odpowiada Burmistrz Koronowa lub osoba przez niego wyznaczona, która odpowiada także za nadzór nad realizacją zasad i procedur, w tym działania interwencyjne.
2. Osoba, o której mowa w ust. 1 m.in.:
 - przekazuje do zapoznania realizatorom Standardy Ochrony Małoletnich;

- zbiera indywidualne oświadczenia o zapoznaniu i stosowaniu zapisów Standardy Ochrony Małoletnich. Treść oświadczenia stanowi załącznik nr 1 do Standardów Ochrony Małoletnich;
3. Burmistrz lub osoba przez niego wyznaczona tworzy wewnątrz rejestr ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego - Załącznik 4 do Ochrony Standardów Małoletnich
 4. Rejestr przechowywany jest w Urzędzie Miejskim w Koronowie.
 5. Burmistrz Koronowa, przed zatrudnieniem personelu (w tym osoby pracujące na podstawie umowy zlecenie oraz wolontariusze/stażyści), poznaje jego dane osobowe, wykształcenie, kwalifikacje zawodowe.
 6. W każdym przypadku Burmistrz Koronowa musi posiadać dane pozwalające zidentyfikować osobę przez niego zatrudnioną, niezależnie od podstawy zatrudnienia. Powinien znać:
 - Imię (imiona) i nazwisko;
 - Datę urodzenia;
 - Pesel;
 - Nazwisko rodowe;
 - Imię ojca i matki;
 - Dane kontaktowe osoby zatrudnionej.
 - Zaświadczenie z Rejestru Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym - weryfikacji dokonuje Pracodawca poprzez uzyskanie informacji, czy dane osoby sã zamieszczone w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób, w stosunku do których państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze;
 - Oświadczenie o niekaralności lub zaświadczenie (Załącznik nr 2 do Standardów Ochrony małoletnich).
 7. W/w dokumenty i oświadczenia będą przechowywane w aktach osobowych pracowników.
 8. Cały personel realizujący bezpośrednio działania na rzecz dzieci, przed rozpoczęciem pracy podpisują oświadczenie o zapoznaniu się ze standardami ochrony małoletnich obowiązującymi w Gminie Koronowo oraz zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad ochrony dzieci (Załącznik nr 1 do Standardów Ochrony Małoletnich).
 9. Osoba posiadająca obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska, ponadto przedkłada pracodawcy informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.
 10. Osoba, o której mowa w ust. 9, składa pracodawcy oświadczenie o państwie lub państwach, w których zamieszkiwała w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa, oraz jednocześnie przedkłada pracodawcy lub innemu organizatorowi informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.
 11. Jeżeli prawo państwa, nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, przedkłada się informację z rejestru karnego tego państwa.
 12. W przypadku gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja, nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, osoba, o której mowa w ust. 9, składa pracodawcy oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym

stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

13. Oświadczenia, o których mowa w ust. 10 i 12, składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Rozdział 6.

Zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania

1. Rodzice dzieci zapoznawani są ze standardami podczas zapisywania i wypełniania wniosku o przyjęcie dziecka do świetlicy.
2. Standardy udostępnione są w Biuletynie Informacji Publicznej i na stronie internetowej Gminy Koronowo oraz wywieszane w widocznym miejscu w wersji zupełnej lub skróconej.
3. Obowiązkiem rodziców/opiekunów prawnych jest zapoznanie się ze standardami i wynikającymi z nich zasad ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.

Rozdział 7.

Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia

1. Osobami odpowiedzialnymi za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu są realizatorzy.
2. Osoba odpowiedzialną za udzielanie wsparcia małoletniemu jest realizator, który pozyskał informację o zdarzeniu zagrażającym małoletniemu.

Rozdział 8.

Sposób udokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zagrażających dobru małoletniego.

1. Przyjmuje zgłoszenia o podejrzeniu krzywdzenia dziecka i podejmowanie działań interwencyjnych.
2. Prowadzi niezbędną dokumentację np. kartę interwencji, rejestr ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego oraz interwencji - z wykorzystaniem Załączników nr 3 i 4 do Standardów Ochrony Małoletnich.

Rozdział 9.

Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet

W miejscach realizacji:

1. Zabrania korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych służących do przekazu informacji podczas zajęć i uroczystości świetlicowych.
2. Zabrania nagrywania dźwięku, obrazu oraz fotografowania za pomocą telefonu lub innych urządzeń elektronicznych.
3. Dopuszcza się używania urządzeń multimedialnych na zajęciach, jeżeli wymaga tego tok zajęć, za zgodą prowadzącego zajęcia.
4. Dozwolone jest użycie telefonu komórkowego na zajęciach w celu ratowania życia lub zdrowia.
5. W razie niedozwolonego używania telefonu komórkowego lub innych urządzeń elektronicznych przez dziecko, mogą być zastosowane działania na poziomie pracy wychowawczej.

Rozdział 10.

Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia

1. Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia ustala Zespół Interdyscyplinarny. W skład którego wchodzi specjalści z różnych instytucji.